

Na "fronti" v Washingtonu ni vse mirno

Diktatorska moč Watersa se
krusi, Foulkrova popular-
nost pa narašča. Aktivnost
agentov justičnega depart-
menta

Washington. — (FP) — "Bo-
nusna armada" se ne misli pre-
nehati z obleganjem glavnega
mesta dežele kljub prizadevanju
administracije. Na vsakega ve-
terana, ki zapusti taborišče in
se vrne domov, prideta dva no-
va. Tudi delo na "zakopih in
utrdbah" ne počiva.

Odkar je nastal notranji spor
med voditelji veteranov, tudi ni
v taboriščih brez zanimivih in-
cidentov. Te dni sta na primer
razložila svoje difference na sho-
du v Anacostia taborišču po-
veljnik Waters in Foulkrod, ki
se je uprl njegovi diktaturi in s
tem zrahljal njegovo moč v očeh
veteranov.

Da je Waters začel popuščati
v zahtevi po absolutni podlož-
nosti in disciplini, je razvidno
iz govora, v katerem je rekel,
da bo Foulkrod zopet dobil me-
sto v vodstvu "armade", kar so
veterani pozdravili z velikim
navdušenjem.

Oba pa sta edina v tem, da
veterani ostanejo v Washing-
tonu, dokler kongres ne izplača
bonusa. Waters bi bil zadovo-
ljen z manjšo pa složno "arpa-
do" pet tisoč mož, "ki bi se ne
pregovarjali in prepirali med
seboj." Foulkrodu ni toliko na
tem, ampak insistira, da je vla-
da bazirana na demokratičnih
principih, pa naj bo "armada"
majhna ali velika.

Foulkrod, kot Waters, ima
nasprotnike tudi v komunistični
Ex-Service Men's ligi, katere
voditelji so ga razkrinkali kot
bivšega detektiva Burnsove a-
gencije. Na shodu je to karie-
ro priznal, rekel pa je, da ni
nikdar yohunirnil med delav-
stvom, da je govoril za osvobo-
ditve Mooneyja in Billingsa, v
predsedniški kampanji 1924
agitiral za LaFolletteja in podpi-
sal Al Smitha ter pennsylvan-
skega gubernerja Pinchota.

Kot Waters tako je tudi on
svaril veterane pred agenti ju-
stičnega departamenta, ki med
njimi igrajo vlogo agentov pro-
vokatorjev. Vsa od svojih de-
tektivskih izkušenj je takoj po
prihodu "armade" v Washing-
ton opazil njih delovanje. Rekel
je, da je bilo večje število vla-
dnih agentov poslanih med ve-
terane s sto dolarjev plače na te-
den. Njih naloga je, da demo-
ralizirajo "armado" in veterane
spravijo iz Washingtona.

Justični agenti so bili tudi
tisti element, ki je prišel gonjo
proti radikalnim veteranom.
Uspehi so bili toliko, da so člani
in pristaši Ex-Service Men's li-
ge ustanovili svojo kempo, ven-
dar pa prejemale živila iz cen-
tralne kuhinje.

Slednje je omenjal tudi Wa-
ters, ki je rekel, da se je nje-
gova taktika izkazala za boljše
kot pa taktika njegovih kriti-
kov in je dozdaj uspel z njo vsaj
glede oskrbovanja živeža. Na-
glašal pa je, da je dolžnost fe-
deralne vlade oskrbovati vete-
rane. "Povedal sem podpred-
sedniku Curtisu, da je bonusna
armada tukaj in mora dobiti ži-
vila in streho. Mi nismo živina,
ampak človeška bitja in vojni
veterani in nam mora federalna
vlada oskrbeti živež in streho,
ne drugi teden ali drugi mesec,
pač pa takoj."

Agitacija za osvoboditev
Mooneyja v Nemčiji

Berlin. — Tukaj je bil orga-
niziran nov Mooneyjev odbor,
ki bo agitiral za njegovo osvo-
boditev. V njem je zastopanih
veliko števil organizacij. V na-
črtu ima demonstracije s sho-
dom, ki se bo vršil v eni naj-
večjih dvoran v Berlinu.

Načrt železniških unij pred kongresom

Senat odredil zaslišanje o vla-
dini posojilih brezposelnim.
Donald Richberg pojasnil na-
črt

Washington. — Pet dni po
objavi načrta za vladna posojila
brezposelnim, ki so ga izdelali
voditelji železničarjev, sta bi-
la predložena zakonska osnutka
v obeh zbornicah kongresa. Sen-
at je izročil predlogo LaFollet-
tovemu odseku za manufakture.

La Follette je takoj imenoval
pododsek in odredil zaslišanje.
V pododseku so senatorji Costi-
gan, Hatfield, Cutting, Shep-
pard in on sam. Prvi je bil za-
slišan pravdni zastopnik želez-
ničarjev Donald Richberg, ki je
senatorjem pojasnil načrt ter
zagovarjal vladna posojila brez-
poselnim.

Načrt predvideva ustanovitev
United State Exchange korp-
oracije s tremi milijardami ka-
pitala. Po Richbergovi oceni bi
bilo upravičenih do posojil od
\$300 do \$500 sedem milijonov
brezposelnih družinskih očetov.

O predlogi je rekel, da bi "po-
zitivno olajšala budo veliki veči-
ni brezposelnih. Vsej deželi nu-
di protekcijo pred pomanjkan-
jem prihodnjega zimo. Zaposle-
nost bi narasla hitro in v bližnji
budočnosti bi dobilo delo šte-
vilno brezposelnih."

Vladni bi se "bilo treba izdati
bonusi, ki bi jih dala vlada."

Ker bi se vse transakcije vršile
potom nakaznic, ki bi v rokah
tovarnarjev imele isto vrednost
kot zvezni bondi in v rokah
brezposelnih ter trgovcev pa
vrednost denarja.

Transakcije bi se vršile tako-
le: Proslace za brezposelnostno
posojilo bi šel v krajevni urad
korporacije, kjer bi se legiti-
miziral, da je oženjen in v potrebi.
Urad bi izdelal šestmesečni bu-
džet za prehrano, kurivo, obleko
in podobno družine prosilca.

Ako bi bila prošnja potrjena,
bi prejel budžetne izkaznice, s
katerimi bi si pri trgovcu tekem
sedem mesecev nabavil potreb-
ščine do posojene vsote. Na iz-
kaznicah avtorizira delodajalca,
da mu odtrga od plače 10% za
vrnitev posojila.

Trgovci bi izplačevali svoje
račune, veletrgovcu s temi na-
kaznicami in veletrgovcu pa to-
varnarju. Slednji bi deponiral
te nakaznice v okrožnem uradu
zvezne korporacije in zanje pre-
jel njene bonde, katere bi ga-
rantirala vlada. Ti bondi bi bili
prav tako varni kot so bondi
zvezne vlade.

Po mnenju Richberga je ta
sistem zvezne pomoči praktičen
in boljši kot katere druga for-
ma. Prvič bi takoj omilila be-
do, drugič pa omogočila obnovi-
tev ekonomskih aktivnosti v
bližnji budočnosti, ker bi zviša-
la nakupovalno moč velikega
števila brezposelnih.

Vlada bi sicer ne mogla raču-
nati, da dobi vrnjena vsa poso-
jila. Izguba bi nastala v sluča-
ju smrti dolžnika ali trajnega
pohabljenja ali pa v slučaju, da
dolžnik ostane brez dela deset
let. Kljub temu bi bil ta načrt
pomoči cenejši, po mnenju
Richberga, kot pa ako ga vlada
ignorira ali skuša lečiti bedo na
druga načina.

"V slučaju vojne bi se kon-
gres ne obotavljal appropriirati
milijarde dolarjev za odbijanje
sovražnika. Čital sem, da je v
svetovni vojni ameriška arma-
da v 45-dnevni bitki v Argon-
nih potopila municije za \$762,-
000,000. Mislim, da bi se nam
izplačalo izgubiti tudi eno ali
dve milijardi dolarjev, ako bi s
tem zaobrnil tok krize."

Protivladna zarota v Ekvadorju

Bivši predsednik in večje šte-
vilo vojaških častnikov aretiranih

Guyaquil, Ekvador, 14. jul. —
Polkovnik Luis Larrea Alba,
bivši začasni predsednik repub-
like, je bil včeraj aretiran in
odveden v zapor, ko je vlada od-
krila novo militaristično zaroto,
katere cilj je bil postaviti
Albo za diktatorja.

Poleg njega je bilo aretiranih
več drugih častnikov, med temi
Bolivar Valdivieso. Dokumen-
ti, katere je vlada kaplenila pri
zarotnikih, kažejo, da je bilo
več vojaških garnizij priprav-
ljenih na puč, katerega so name-
ravale izvesti v petek.

Alba je prišel na vladno kr-
milo kot začasni predsednik v
avgustu prejšnjega leta, toda
njegov režim je bil strmoglav-
ljen dva meseca pozneje. V no-
vemburu je bil napravljen po-
kus za restavriranje njegove
vlade, ki pa se je izjalovil. Od
takrat se Alba ni veliko vmeša-
val v politične afe.

Prelom med Urugvajem in Argentino

Spor je nastal radi bivšega po-
veljnika argentinske armade

Montevideo, Urugvaj, 14. jul. —
Vlada je izročila potni list
argentinskemu poslaniku J. M.
Cantilu in s tem prekinila diplo-
matske odnose z Argentino.

Vlada sicer še ni podala urad-
ne izjave, toda domneva se, da
je prelom povzročila akcija ar-
gentinske vlade, kar smatra U-
rugvaj za neprijateljsko gesto v
zvezi s obiskom urugvajske bo-
jne ladje v Buenos Airesu 9. ju-
lija, ko je Argentina praznovala
svoj narodni praznik.

Predno je bojna ladja odplula
v Buenos Aires, je prišel na krov
general Severo Toranzo, bivši
poveljnik argentinske armade
pod prejšnjim predsednikom Hi-
politom Yrigoyenom. Toranzo je
sedaj begunec v Urugvaju. Ker
je prišel na krov bojne ladje, je
to dalo povod govoricam, da ga
Urugvaj namerava vtihočiti v
Argentino. Argentinske avtorit-
ete so v nasprotju z mednarod-
nimi običaji skrbno preiskale la-
djo in določile letalski škadron,
da jo je spremljal na njenem
povratku v Montevideo.

Grška bankrotna; išče posojilo od Lige

Atene, 14. jul. — Grčija je fi-
nančno bankrotirala in predse-
dni kandidat za predsednika
Združenih držav, ki je ta teden
s skupino ameriških romarjev
obiskal papeža, odločno zanika,
da on odobrava Mussolinijev ali
Hitlerjev fašizem kakor je bilo
poročano iz Pariza. Cox pravi,
da on je za "pravo demokracijo"
s popolno svobodo govora in ti-
ska za vse stranke.

KONGRES SE PRI- PRAVLJA NA POČITNICE

Pričakuje se, da bo zaključil za-
sedanje v petek ali v soboto.
Načrt pomožne akcije za
brezposelne sprejet z veliko
večino v spodnji zbornici

Washington, D. C., 14. jul. —
Z željo, da čimprej zaključijo
zasedanje kongresa, so člani
spodnje zbornice po kratki de-
bati včeraj sprajli pomožni na-
črt za brezposelne, ki je bil
prejšnji dan odložen v senatu.

Debata je trajala samo eno
uro, nakar je bil načrt, ki dolo-
ča povečanje kapitalizacije re-
konstrukcijske finančne korp-
oracije na tri milijarde in osem-
sto milijonov dolarjev, sprejet z
296 proti 46 glasovom.

"Domnevam, da bi vi gospod-
je že radi ali domov", je dejal
predsednik zbornice Garner.
"Vas jaz bi rad šel," je prista-
vil, in kongresniki so pozdra-
vili njegovo izjavo z navdušeni-
mi vzkliki in aplavdiranjem.

Takoj potem je bil načrt izro-
čen konferenčnim odsekom obeh
zbornic, da ugotovijo nekatere
difference, kar se bo najbrž zgo-
dilo danes. Ko bo to doseženo,
bo načrt predložen predsedniku
v podpis.

Sinoči se je veliko govorilo o
zaključitvi kongresnega zasa-
danja. Ako se ne bodo pojavile
nove ovire, bo zasodanje zaklju-
čeno v petek ali v soboto.

Načrt vsebuje nekatere pro-
vizije, ki bodo izvale nesoglas-
ja med člani konferenčnih od-
sekov. Ena teh je Glasov a-
mendment, katerega je sprejel
senat, in določa, da federalne
rezervne banke lahko nudijo po-
sojila posameznikom in korp-
oracijam.

V kolikor se načrt nanaša na
stališče predsednika Hooverja,
je bila odpravljena velika ovi-
ra, ko je Hoover informiral se-
natorja Glasaa, da ne bo na-
sprotoval proviziji glede posojil
iz blagajne federalnih rezerv-
nih bank posameznikom in korp-
oracijam. Hoover je kar čez noč
revidiral svoje stališče, kajti
prejšnji dan se je še strinjal s
pomožnim zveznim zakladničar-
jem Ballantinom, ki je dejal,
da je Glasov amendment ne-
sprejemljiv.

"Father" Cox taj, da je fašist

Rim, 14. jul. — Rev. James R.
Cox iz Pittsburgha, pravoslavni
kandidat za predsednika
Združenih držav, ki je ta teden
s skupino ameriških romarjev
obiskal papeža, odločno zanika,
da on odobrava Mussolinijev ali
Hitlerjev fašizem kakor je bilo
poročano iz Pariza. Cox pravi,
da on je za "pravo demokracijo"
s popolno svobodo govora in ti-
ska za vse stranke.

Protestni pohodi il- linojskih rudarjev

Tritisoč mož navalilo v Spring-
field, da preprečijo glasovanje
o novi lestvici

Springfield, Ill. — Okrog 3000
rudarjev iz južnih krajev Illi-
noisa je v sredo prišlo v Spring-
field z namenom, da protestira-
jo proti novi pogodbi z znižano
mezo in preprečijo glasovanje
v tem poddistriktu, ki je določe-
no za to soboto. Rudarji zahte-
vajo, da se glasovanje odloži in
da se prej vrše shodi rudarjev
po vsej državi, na katerih naj se
nova mezna lestvica dobro pre-
trese.

Fox Hughes, podpredsednik
rudarske unije Illinoiskega di-
striktja, je pa izjavil, da glosa-
vanje ne bo odloženo. Rudarji
zahtevajo, da se distriktalni
odborniki (dastavijo. Rudarji
grozijo, da se ne vrnejo na delo,
čeprav bo nova pogodba spre-
jeta.

Revolta v Braziliji se širi

Federalna vlada mobilizirala vo-
jaštvo, da potlači revolto v dr-
žavi Sao Paulo

Sao Paulo, Brazilija, 14. jul. —
Znamenja kažejo, da se bo
protivladna revolta, ki je pred
štirimis dnevni izbruhnila v večjih
industrijskih središčih na jugu,
razširila tudi na ostale dele Bra-
zilije.

To potrjuje izjava Pedro de
Teleda, ki je postal vodja rebel-
nega gibanja včeraj, potem ko
je resigniral kot federalni gover-
ner, da sta se državi Rio Gran-
de do Sul in Minas Geraes pri-
družili vstajem.

Toledo je naznanil, da je na-
men revolte prikliti vlado začu-
snega predsednika Getulija Var-
gasa na resignacijo in restavri-
ranje ustavne vlade.

Rebelne sile si lastijo večje
število uspehov. Včeraj so zase-
dile veliko municijsko tovarno v
Piquetu, ne daleč od mesta Rio
de Janeiro. Trideset tisoč mož
je pripravljenih na boj proti o-
jalnemu vojaštvu, neko drugo
poročilo pa se glasi, da šest dr-
žav podpira rebelno gibanje.

Rio de Janeiro, 14. jul. — Fe-
deralna vlada je mobilizirala vo-
jaštvo, finance in municijo z
namenom, da zatire revolto v dr-
žavi Sao Paulo. Vlada je določi-
la \$1,500,000 za kritje izrednih
stroškov v zvezi z zatiranjem re-
volte.

Pojavile so se govorice, da so
rebeli zasedli Santos, veliko po-
morako pristanišče, kar pa vlad-
ni krogi dementirajo.

Središče gibanja lojalnega vo-
jaštva je postalo mesto Porto
Alegre v državi Rio Grande do
Sul. Izgleda, da bo stališče, ki
ga bo zavzela ta država, igralo
odločilno vlogo v revolvi. Vladni
krogi pravijo, da je prebivalst-
vo te države ostalo lojalno.

Nov sporazum med Francijo in Veliko Britanijo

Žrtve policijske brutal-
nosti oproščene

Mednarodna delavska obramba
izvojevala zmago na sodišču

Chicago. — (FP) — Sodnik
Harry Fisher je oprostil 56
moških in žensk, ki so bili are-
tirani in pretepeni, ko je poli-
cija v čikaškem predmestju
Melrose Park navalila na pohod
brezposelnih pred par tedni.
Devet delavcev je bilo takrat
ranjenih, ko je policija otvorila
ognezilne strojne puške.

Veleporota je pozneje obtoži-
la delavce, da so povzročili iz-
grede, dasi jih je provocirala
policija, ko jih je napadla. Na-
mesto, da bi država prosekutira-
la policaje, je obtožila žrtve po-
licijske brutalnosti.

Sodnik je ustavil drugo dr-
žavno pričo, ko je izpovedala, da
je policaj uvedel preiskavo, ne
da bi imel zadevnega dovolje-
nja, nakar je vse obtožence o-
prostil.

Za obtožence se je zavzela
Mednarodna delavska obramba.
Njeni odvetniki so dokazovali,
da bi bile demonstracije mirno
potekle, ako bi policija ne bila
intervendirala, in da bi morali
biti prav za prav obtoženi poli-
caji, ne pa delavci.

Komitej Unije za ameriške
civilne svobodščine pozdravlja
oprostitve obtožencev kot velik
napredek v svoji kampanji za
restavriranje civilnih pravic v
Melrose Parku. Tajnik Tom
McKenna je izjavil, da pričaku-
je, da bo državni pravdnik
Swanson držal svojo obljubo ter
prigral pred sodnika osebe, ki so
odgovorne za policijska nasilja
v čikaškem predmestju.

Pruski apel na politične stranke

Berlin, 14. jul. — Pruski mi-
nister za notranje zadeve Karl
Severing je včeraj naslovil apel
političnim strankam, naj postane-
jo bolj zmerne v svojih akci-
jah, ki so dovedle do večjih bitk
v zadnjih tednih, v katerih je
bilo več oseb ubitih in ranjenih.
Poleg tega je Severing instrui-
ral policijo, naj strogo izvaj-
a naredbi, ki prepoveduje nelega-
lno nošenje orožja. Voditelji faš-
istične stranke so na apel odgo-
vorili, da edino obsešno stanje
lahko vzpostavi mir in red.

Sovjetska setev manjša ko lanska

Moskva, 14. jul. — Pomladan-
ska setvena kampanja v Rusiji
je zaključena. Sovjeti so letos
posejali približno milijon akrov
pšenice manj kakor lani in 15
milijonov akrov manj kot dolo-
čeno v programu. Na podlagi
oficielnih števil je bilo do 1.
julija 241,690,000 akrov obseja-
nih s pšenico. Vzrok manjša-
setve je v Ukrajini, kjer je suša
lanako leto uničila veliko letine
in semenskega žita.

Komisija opazila telefonski trust

Madison, Wis. — Državna
komisija je reducirala telefon-
ske cene za 12½% po vsej dr-
žavi in s tem prihranila odje-
malcem \$1,566,450 na leto. To
je hud udarec za Wisconsin
Telephone Co., podružnico A-
merican Telephone & Telegraph
Co.

Rezultat odloka je ta, da se
je tudi v drugih državah poži-
vela agitacija, da komisije za
javne naprave reducirajo tele-
fonske cene. Odlok wisconsin-
ske komisije ostane v veljavi
eno leto.

Poraz rebelov v Peruju

Lima, Peru, 14. jul. — Pri
včerajšnjem spopadu med lojal-
nim vojaštvom in rebeli, ki so
na umiku, je bilo ubitih pet
vstajsev in več drugih ranjenih,
se glasi poročilo iz Cajamba.

Bivši zavezniki se pripravljajo
na kampanjo, katere cilj je
črtanje vojnih dolgov. Enot-
na fronta evropskih držav
proti Ameriki. Odmevi fran-
cosko-angleškega pakta v
drugih državah

Pariz, 14. jul. — Med Franci-
jo in Veliko Britanijo je včeraj
prišlo do novega sporazuma, ki
sta ga označili za "zaupni do-
govor". Francoški ministri
predsednik Edouard Herriot je
včeraj sklical sejo članov finan-
čne in zunanje komisije, da jim
pojasni rezultat reparacijske
konference v Lausanne in pre-
dita vsebino novega franco-ko-
angleškega pakta. Ta pakt vse-
buje mnogo implikacij.

Prva značilnost pakta je iz-
java, da bosta obe državi obve-
žala druga druga o vseh zade-
vah, ki se nanašajo na njune in-
terese, in zavzemali enako sta-
lišče glede vojnih dolgov, kate-
re sta napravili v Združenih
državah. Pakt tudi izraža upa-
nje, da bodo ostale evropske dr-
žave podpirale to stališče.

Francija in Velika Britanija
bosta skupno nasprotovali Ho-
overjevemu načrtu glede reduk-
cije oboroževanja za eno tretji-
no. Dalje je bil dan migljaj ita-
liji, ki se je družila s malkon-
tenti — Nemčijo, Rusijo, Ogr-
sko in Bolgarijo — in pokazala
naklonjenost Hooverjevemu na-
črtu, da bo ostala osamljena, a-
ko ne bo revidirala svojega sta-
lišča.

Herriot je v svojem govoru
pred člani komisije dejal, da no-
vi pakt izpolnjuje gentleman-
ski dogovor, ki je bil sprejet na
lausnanski konferenci, da ne bo
nobena država, ki je poslala svo-
je reprezentante na to konferen-
co, ratificirala dogovora, dokler
ne bo dosegla zadovoljive po-
ravnavne vojnih dolgov z ameri-
ško vlado. Pojasnil je, da Ve-
lika Britanija sedaj lahko otvo-
ri pogajanja z ameriško vlado,
ne da bi se prej posvetovala s
Francijo. To, je dejal Herriot,
bo pospešilo pogajanja z Wash-
ingtonom.

London, 14. jul. — Sir John
Simon, angleški zunanji mini-
ster, je včeraj informiral parla-
ment o novem sporazumu med
Veliko Britanijo in Francijo v
momentu, ko se je parlament
odločil za daljše počitnice.

Simon je kategorično izjavil,
da se nov sporazum ne nanaša
na francoske in angleške vojne
dolgove v Ameriki. To pomeni,
da je Simon zavzel povsem dru-
gačno stališče glede vojnih dol-
gov kot Herriot.

Simon in Herbert Samuel, mi-
nister za notranje zadeve, sta
potem odgovorila v Zenevo,
kjer bosta sodelovala pri disku-
zijah o Hooverjevem razoroži-
tvenem načrtu.

Berlin, 14. jul. — Nemški u-
radni krogi niso zavzeli defini-
tivnega stališča napram franco-
sko-angleškemu paktu, vendar
so namignili, da bi bilo morda
praktično, ako bi podprli neka-
tere provizije tega pakta, ako bi
to dovedlo do solucije perečih
političnih problemov. Točke, ki
se nanašajo na priprave glede
sklicanja svetovne ekonomske
konference in tesnejših evro-
pinskih odnosov med evro-
pskimi državami, soglašajo s
propozicijami, katere so zastop-
niki Nemčije odobrili v Lau-
sannu.

Rim, 14. jul. — Tukaj domne-
vajo, da ne bo lausnanski dogo-
vor glede črtanja nemških repa-
racij niti redukcija ali črtanje
zavezniških dolgov v Združenih
državah zlomilo hrbta depresije
v evropskih državah.
Reparacijska konferenca je
bila le začetek in bo dovedla do
ugodnih rezultatov le v slučaju
odprave carinskih zaprek, ki o-
virajo mednarodno trgovino,
pravijo v Rimu.

Možje bonusne armade taborijo na stopnicah kapitola v Washingtonu.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Navedenost na Zvezniški cesti (even Chicago) in Kanadi \$5.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicagu in Chicagu \$7.50 na leto, \$4.75 na pol leta; na in-
stancijah \$5.00 na leto.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Canada \$7.50 per year, foreign countries \$5.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. — Recepti se ne vračajo.
Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Navedi na vsaki strani, kar ima stik s Prosveto.

PROSVETA

2007-09 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglezaju, na primer (June 30, 1927): poleg valnega
limesa na navedeni pomeni, da v tem je s tem datumom potekla na-
ročnina. Pomenijo jo pravilno, da se nam list ne ustavi.

Žoganje z "reliefom"

Kongres je v zadnjih treh mesecih skrpul nekako naredbo za pomoč brezposelnim delavcem. Naredba bi zelo pomagala, če bi bila prišla pred — dvema letoma. Danes je ta "pomoč" skandalozno skromna in revna, komaj kapljica v morje. Toliko je, da malo razdraži stromeke in jih malo pogladi po upadlih trebuhih. Vsak mesec odlašanja pomeni, da se potreba podvoji.

Najbrž ne bi bilo še te mizerne pomoči, ako ne bi bile letos — predsedniške in kongresne volitve. Gospodje v kongresu so jo skrbno gledali. Jesenskih volitev in zato je bilo treba nekaj sprejeti in pokazati delavcem vsaj "dobro voljo", ako že drugega ne. In tako sta senator Wagner in kongresnik Garner — predsednik nižje zbornice in letošnji demokratski kandidat za podpredsednika — s pomočjo drugih skrpulca "relief bill" za razna javna dela in posojila državam ter privatnim organizacijam za nasičevanje brezposelnih.

To pomožno naredbo so mrevarili v kongresu že od marca. Neprenehoma je romala iz ene zbornice v drugo in iz obeh zbornic pred konferenčni odsek in povsod so jo amandirali, strigli in krpali. La Folletov predlog za federalno izdajanje zadolžnic v vsoti pet milijard dolarjev so zavrgli; val amandmentov, ki bi kaj zalegli, so bili odklonjeni. Zadnji teden je bilo le konca krpanja in pomožni načrt je srečno prerolal vse postaje in prišel pred predsednika Hooverja.

Hoover za je vetiral! Se tisto mizerijo, je zavrgel! Hoover je sporočil kongresu, da se ne strinja s nekaterimi točkami naredbe. Dotične točke je treba črtati in potem podpisati stvar. Ker v kongresu ni dovolj prijateljev brezposelnih delavcev, da bi nadglasovali predsedni-
kov veto z dvotretjinsko večino, se mora zdaj kongres ponizati in sprejeti le ono, kar zahteva njegovo veličanstvo v Beli hiši. Kongres — kolekcija okrog 500 buč — ne ve nič, kaj je prav in kaj ni prav, samo Hoover ve!

Ko je bila v zadnjem januarju na dnevnem redu v kongresu naredba za pomoč bankirjem, je ala stvar tako gladko, da je kar smuknila skozi in Hoover je hitro podpisal. Nubenega ugovora ni bilo iz Bele hiše. Kako fino se je kongres dal speljati na led, vidi šele danes, ko je moral senat izreči se za preiskavo posojila 80 milijonov dolarjev za čikaško banko, kateri predseduje general Dawes, ki je bil štiri mesece tudi predsednik vladne korporacije, katera je dala posojilo njegovi banki. Posojilo je rešilo Dawesovo banko poloma.

O vsem tem smo že pisali. Kongres je takrat izvršil vsak Hooverov mišljaj in vse je bilo v redu. Drugače pa je bilo, ko je prišla na dnevni red pomoč za brezposelne delavce. Tedaj je Hoover neprenehoma svaril in učil "boljševike" v kongresu, kaj morajo sprejeti, ako že morajo sprejeti kak "relief" — ker so baš nesrečne volitve na pragu. Grozil je z vetom. Bondnega izdajanja ne sme biti! Posojila državam se morajo deliti po potrebi, ne po številu prebivalstva, in kako velika je potreba, sme soditi samo on! Posameznikom, katerim banke odrečejo kredit, se ne sme pomagati s posojili!

Ampak trmasti "boljševiki" — med katerimi sta tudi reakcionar Garner in religiozni moralist Wagner! — niso hoteli poslušati inženirja na vsaj črti in inženir v Beli hiši jim je zagnal pomožno naredbo v koš. Zdaj vedo bolje.

"Relief" torej ne bo, ne takega, kakršnega hočejo kongresni "boljševiki". Ako pride kak "relief" to poletje, mora biti tak kakršnega hoče njegovo inženirsko veličanstvo. Tak "relief" pride, ker smo pred — volitvami. Kongresni "boljševiki", nekoliko poparjeni in na kiso nagnjeni, so stislili rep med noge in takoj so sestavili nov načrt, ki ga je senat že sprejel. Kot vse kaže, bo sprejet še ta teden in predložen inženirju, da ga ponovno vetira, če hoče. Ampak zdaj ga ne bo vetiral, kajti kongres je zdaj poslušan in pokoren kakor polit kužek.

Tako se igrajo žogo z zakonom pomoči za brezposelne ob triletni na dvanaest. Zakon določa dve milijardi dolarjev za javna dela in posojila — kar je dandanes toliko kot bi pljuval v jezero. Samo da je nekaj! — si mislijo gospodje, ker smo že pred volitvami.

Socialistična stranka ima v svojem programu zahtevo za deset milijard dolarjev za brezposelne delavce. "Zdaj bi toliko še pomagalo, ampak prihodnje leto, ako bo še trajala kriza, (Nadaljevanje v zadnji koloni.)

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Iz mojih zapiskov

Milwaukee, Wis. — Kdor si želi resnične razvedrila in da bi preživel nekaj prijetnih ur v veselju, domači družbi, naj ne pozabi na piknik društva Bled št. 19 JPZS, ki se bo vršil v nedeljo dne 31. julija v znanem Čovčevem parku.

Svetovna razstava v Chicagu bo predstavljala razvoj in napredek. Razstava bo odgovarjala imenu samo tedaj, če bo vključen oddelek pod imenom: Od petgalskega kotlička do Caponeja.

Amerika je res čudna dežela. Praznik neodvisnosti, to je 4. julija, praznujemo z velikimi paradami, bedastim streljanjem in še bolj bedastimi patriotičnimi govori. Kako je vendar mogoče, da sužnji praznujajo, svobodo?

Čednostni Američani se zgražajo zaradi enostavnosti, ločljive zakonov v Rusiji, kjer ni treba predložiti vzrokov za ločitev. V Ameriki pa se mora plačati advokatu par stotakov, da predloži lažnjive.

"Naš Cene goji iskreno željo, da bi Prosveta začela s "pobalinskim zmerjanjem", da bi ne bil sam, ki je zgrbil ves ugled.

Nekateri ljudje morajo kričati o lopovščinah drugih, da odvrnejo pozornost od svojih lastnih.

Čudno, da hazarderji zgubijo zadnji ostanek razsodnosti, kadar vidijo, da je igra izgubljena.

Mnogi so se le sedaj sprevidele, da izgleda demokratska platforma popolnoma drugače, ko so prenehali s kričanjem in prestali glavobol.

Roosevelt se ljuti na Hooverja, ker mu je ta vzel priliko, da bi on poklonil tiste tri milijarde dolarjev velebankirjem.

Ene priznanje vendar lahko damo našim postavodajalcem v kongresu in senatu — oni skušajo zastopati večino, ki je prav tako neumna — kot so sami.

Ameriški jazz: izraz kislega razpoloženja v deželi.

"Be Kind to Animals Week" bi ne bil slaba stvar — če bi vključili še družinske očete.

Vaak davek je nepravilen, ki zadene tudi žepne bogatih.

V Sangaju ni bilo prave vojne, ker niso zahtevali, da bi Amerika plačala stroške.

Nemški vojni dolгови so torej izbrisani. Kako koristen je strah pred rdečo nevarnostjo...

Učenjaki trdijo, da ni ničesar nemogočega na svetu. — Kaj pa naša predsedniška kandidata?

Narava da posebno barvo škodljivim rastlinam, moderna ženska si jo da sama.

Near-beer ima vendar svojo dobro stran — nihče ga ne hvali po radiu.

Tudi slabi časi prinašajo dobre posledice — naši "narodnjaki" mi ne pošiljajo razglednic iz Holy Hilla.

Ko bi prej delovali možgani ameriških delavcev, bi obratovali sedaj tudi stroji v tovarnah.

Spartak.

"Se sem tu!"
Seward, N. Y. — Gotovo si je že kateri čitatelj Prosvete mislil, da me ni več na tem pak-ljastem in na glavo postavljem nem svetu, ker se nič več ne oglasim v našem delavskem dnevniku Prosveti. Povem naj takoj, da sem še tu, kar pač najbolj priča to vrstice, toda za pianje pa sem že popolnoma ubit. Sicer pa tudi nimam kaj; za pisanje člankov, kakor pravi Proletarčev urednik, so oni, kar mu tudi pritrdim. Kajti če človek dela od zore do mraka, mu gotovo ne more gladko teči pero. Pzno čitam Prosveto in Proletarca. Vsa čast uredništvu

teh dveh listov, tako tudi Spartaku, Barbiču, Jontezu in drugim, ki jih ni malo, da delajo za preobrat, da se bo splošno živeti, ko bo večina spoznala, da je treba preuredbe.

Tu na farmah se ne manjka dela, posebno sedaj v košnji. Potem bo žetev lita. Ampak je kot drugod: denarja ni. Mlekar se proda po 85c za sto funtov, tako da se skoro ne splača moliti krav. Jajca so po 15c ducat.

Letina kaže precej dobro. Meseca maja nam je grozila suša, tako da sem že mislil, da bo treba napraviti procesijo za dež, prve dni junija je pa začelo deževati in je dosedaj večinoma deževno vreme.

Kot je že bilo v Prosveti dne 11. junija poročano, je bil močan v starem kraju obojen na dosmrtno ječo, tako tudi sedesov 21 letni sin Jakob Cucek, ker sta "priznala" (najbrž iz strahu, da bi morala piti ricino vo olje), da sta onadva obstrelila nekega fašista, kateri je po tem v bolnici umrl in to radi dveh lovskih pavov, katere je milničnik ubil.

Od doma nisem dobil pisma že več kot šest mesecev, sodim pa, da mi pišejo. Ampak, ker je tam tako, so najbrž radovedni, kaj da mi svojci pišejo in vržejo pisma v koš. Kako "ljubijo" "mater" Italijo, se vidi po tem: na papirju je zapisan vas Nova Sušica in po italijansko pa neka spakendranka "Sussee Novo." In zadnje je vse prečrtano, da je nečitljivo.

Frank Zagar.

Storimo vsak svojo dolžnost!

Milwaukee, Wis. — Glavne nominacijske konvencije za predsednika in podpredsednika Združenih držav so minile.

Prva se je vršila tukaj. To je bila konvencija soc. stranke, na kateri je bil nominiran za predsedniškega kandidata znani delavski vodja Norman Thomas, za podpredsedniškega kandidata pa James Maurer, ki je veteran v delavskih unijah v državi Pennsylvania.

Stranka je na svojem zboru izdelala in sprejela platformo, ki sloni popolnoma na socialno ekonomskih principih ter v vsem odgovarja potrebam revnega in srednjega sloja v Ameriki. Vseled tega je teh dveh slojev dolžnost, da glasujejo pri jesenskih volitvah za Thomasa in Maurerja ter za vse ostale socialistične kandidate v zvezni kongres, državne postavodaje in okrajne ter občinske urade. In če bodo vsi izvoljeni, kar se prav lahko zgodi, potem bosta prohibicija in depresija kaj kmalu odpravljeni.

Dve veliki politični konvenciji — republikanska in demokratska — sta se vršili prošega junija v Chicagu. Njiju delegatje so zastopali velik kapital. Ti dve konvenciji sta se povsem razlikovali od prave, ki je bila konvencija zavednega delavstva ameriškega. Na obeh konvencijah starih strank je šlo v glav-

sem le za velobiznis, ne pa za srednji ali nižji sloj. Nihče ni pričakoval, da bi se na teh konvencijah sprejela točka v njihove platforme, ki bi bile v prid delovnemu ljudstvu. Kako ne! Saj sta to vendar bili konvenciji vladajočega razreda, ki predstavljata kapital! Zato pa je naravnost neumno, da bi delavstvo glasovalo za eno ali drugo stranko, oziroma za njene kandidate. In kljub temu se je to zgodilo vse do danes. Ali bo leto drugače? V koliki meri? Razveseljivo bi bilo, da bi se rezultati zaokrenili, da bi delavstvo končno vsaj nekoliko spregledalo.

Ljudstvo bo storilo samo sebi veliko krivico in škodo, ako bo glasovalo za Hovea ali Roosevelta. Kajti ta dva predstavnik starih strank sta in morata biti ter ostati v službi velikega kapitala, kateri ju je tudi izbral, da so ju potem v Chicagu na "cirkusu" nominirali. To se pa le vrši radi lepšega, da se nato ljudstvu nekoliko več peska v oči.

Videli bomo, čez par mesecev, ob času volitev, dali se je ljudstvo, delovno ljudstvo, ki je v velikanski večini v Ameriki, kaj naučilo iz sedanje depresije, ki mori, trpi in v strahu milijona ljudi, četudi je v deželi vsega dovolj, vsega preveč. Videli bomo, dali si ljudstvo, delovno ljudstvo, ki ima večino poštevnosti, želi iz sedanje moreče norišnice, iz sedanjega kaosa in grublega sistema, ali bo še potrdilo sedanjega mizerijo, da bo še vladala nad ubogim ljudstvom kot zapovedno mogotci.

Socialistična nominacijska konvencija v Milwaukeeju je bila delavska. To so kazali vsi njeni znaki nazunaj in znotraj. Delegatje so bili delavski zastopniki in unionisti, poslušaleci pa istotako tudi sami delavci, med katerimi sem bil tudi jaz. To-liko o predstavnstvu na konvenciji. Če pa pogledamo na konvencijno vsebino in njeno delo, tedaj spet vidimo jasno sliko, da je bila ta konvencija delavska in delavske.

Njene resolucije, njena platforma in njeno zaključno delo je pokazalo, da ima stranka edini dober smisel, načela in smerice, ki bodo vsemu delavstvu v prid kar hitro se dajo uresničiti, izvajati, da bodo postale meso in kri.

Brez dvoma bo spet mnogo delavcev, da se bodo navduševali za demokratskega kandidata Roosevelta prav tako kakor so se pred štirimi leti za kandidata Smitha od iste stranke. Hoover, pravijo, je zanj, ker ne more priključiti prosperitete k življenju, obrnimo se k demokratu Rooseveltu, le ta nam bo prinesel v deželo blagostanje. Pri tem pa ne pomislijo, da sta obe ti dve stranki — republikanska in demokratska — ter njena kandidata — dvojčki, kateri sta poslušni dekli istega gospodarja: kapitala. Zato sta tudi v bistvu enaki, kakor sta si enaki v vsem drugem. Ako kdo tega ne verjame, naj pogleda v njuni platformi, ki sta identično enaki do zadnje točke. Besedili sta sicer nekoliko drugačni, toda jedro in

vašina obeh je ena in ista. Tako se tudi ne ločita niti za las v svojem delu, ki sta ga opravljali zadnjih petdeset ali več let. Leto 1920 so rekli, da so demokratski zanj, ker je nastalo brezdelje, pa so zamenjali za republikance. Sedaj pravijo, da so republikanci zanj — ali bodo sedaj spet zamenjali za demokrate? To je vprašanje, na katere mora odgovoriti vsak zaveden delavec z odločnim: Ne! Vsi kot eden moramo glasovati za delavske kandidate v vse urade, da se odpravi gnjil sistem, da se odpravi stradanje, beda, brezdelje, izkoriščanje in trpljenje.

Ljudje radi pozabijo. To je sicer človeška lastnost ali kar že. Toda zaveden delavec ne more nikdar pozabiti dogodkov v svojem življenju, ki so ga toliko stali. On bo delal in delal, da se delavstvo osvobodi izpod kapitalistične sužnosti, do konca svojega življenja. To bo delal zato, ker ve, da je to njegova dolžnost.

Mnogo delavcev aka od republikancev k demokratom, pa spet nazaj. Kot bi skakali iz blata v blato. Prav tako dela zbegano ljudstvo, ker išče utehne in ker ni poučeno, zato pa ga političski kaj lahko zabufajo, da stori tako kot oni hočejo.

Lahko smemo z velikim upanjem pričakovati, da bo sedanja velika kriza, ki je največja v zgodovini Amerike, prinesla pri jesenskih volitvah vse drugačen rezultat od prejšnjih, ki bo ta, da bo v javnih uradih dežele mnogo delavskih zastopnikov, kateri sedaj kandidirajo na socialisti. To se lahko upravičeno predvsem pričakuje v prvi vrsti zato, ker je soc. stranka edina, ki nudi delavstvu resničen izhod iz mizerije v pošteno človeško družbo.

Rojaki, storite vsak svojo dolžnost, da boste kot delavci pripomogli k izvolitvi delavskih kandidatov. Sedaj je čas, da razpravljate in pojasnjujete, tako da bo čimveč naših delavcev prišlo do pravega spoznanja pravčasno ter da jih bo čimveč glasovalo za svoje, delavske predstavnik. Joseph Ule.

Vabilo na zabavni večer

No. Chicago, Ill. — Da ne bo kdo mislil, da naš gospodinjinski odsek SNPJ v Waukeganu — No. Chicagu spi spanje pravičnega, smo njegove članice sklenile, da odsek priredi zabavni večer na prostem v soboto dne 18. julija. Servirala se bo pristna strokarska polenta z golašem brezplačno. Seveda bodo pripravljena tudi potrebna "zdravila" za suha grla. Ujladno vabimo vse članice ter ostale rojake in rojakinje, da nas posejijo. Zabeležite, da nas vršila na dobro znamenem prostoru Wire Mill, začetek ob 6. zvečer. V slučaju slabega vremena pa se zabava preloži na prihodnjo soboto 23. julija.

Odbor.

Podjetniki zahtevajo znižanje minimalne plače

San Francisco. — Pridelovalci mandeljnov, ki so organizirani v California Almond Growers Exchange, zahtevajo od državnih oblasti znižanje minimalne plače za ženske. Postavna minimalna plača za ženske je krog \$12 na teden. Ako državna komisija ne zniža te plače, pravijo pridelovalci mandeljnov, da bo ob zaslužek tisoče delavk, v nasprotnem slučaju bo pa uposlenih večje število brezposelnih, kar je običajen argument v takih slučajih. Za zahtevo po znižanju minimalne plače se skriva velebiznis.

Sodnik obojen v zapor

Marion, N. C. — Sodnik John W. Harwood, ki je izdal drastično injunkcijo proti tekstilnim stavkarjem v Marionu pred tremi leti in tako pomagal razbiti stavko, je bil obojen na eno leto zapora, ker je uničil dokumente in rekorde, da bi tako protektiral svojo hčer, ki je ukradla štiristot dolarjev davčnega denarja.

Gasilci bojkotirajo Kalifornijo

Milwaukee. — Milwaukeeški člani požarne brambe, ki so organizirani v International Association of Fire Fighters, so sklenili, da ne pošljejo delegatov na konvencijo mednarodne unije, ki se vrši prihodnji mesec v San Diego, Cal. Akcija je protest proti persekuciji Tom Mooneyja.

Plavati znate — a reševati?

Kako rešiti utaplajoče se ljudi. — Vaje na suhem. Plavanje in reševanje je dvojje. To dokazuje veliko število nesreč, ki se leto za leto pripade tudi prvovrstnim plavalcem, kadar rešujejo utaplajoče se ljudi. Pri reševanju ne gre toliko za to, da zna reševalec dobro plavati, kakor da je spreten in okreten pri reševanju.

Kako se rešiti iz objema

Vsi, kateri se utapljajo, celo otroci, dobe v smrti stiski moči, ki jih človek v normalnih razmerah nikoli nima. Tako se dogodi, da potegne celo polodrasel otrok s seboj v globino dobrega odraslega plavalca. Največja nevarnost je v tem, da se človek, ko se utaplja, zgrabi za reševalca. Njegova edina želja je, da bi se obdržal na površini, in zato se ga z vso silo oklene.

Zato bi se moral tudi najboljši plavalec preprijeti na suhem ali pa v vodi naučiti nekaterih prijemov in gibov, da mu v vodi ne bo treba šele misliti na to, kako se bo rešil utapljalca. Najvažnejše ni, kako rešiti utapljalca; dosti važnejše je, kako se sam rešiti iz njegovega objema. Plavalec, ki se ga neoprečno oklene z rokami in nogami, mora poriniti desne roke v vodo proti bradi in ustom utapljalca, da mu potisne glavo nazaj v tihnik. Beležina, ki jo tak prijem povzroči, prisili utapljalca, da razklene roke in noge. Z nekaj vaje bo vsak plavalec hitro obvladal ta prijem.

Priplavaj od zadaj!

To je prva zapoved, če se hočeš ogniti nevarnega objema. Reševalec priplava kak pol-meter do utapljalca in ga nato zgrabi od zadaj.

Prijemov za reševanje je kakšna dva tuceta. Toda v praksi zadostuje, če jih znaš tri ali štiri. Najvažnejši je prijem za glavo. Reševalec prime ponebrečenca od zadaj za glavo tako, da prideta palca za ušesa, mezinca pa vzdolj spodnje čeljusti. Pri nobenem prijemu pa ne sme reševalec z roke zgrabit utapljalca za vrat ali mu stisniti sapnik. Glavni pogoj pri tej vrsti reševanja je ta, da zna reševalec dobro plavati na hrbtu.

Prijem okoli lehti in pod pazduho

Pri prijemu okoli lehti prime reševalec utapljalca za obe lehti nekako pri komolecu in ju pritiska zadaj k telesu. S tem doseže, da utapljalca ne more uporabljati rok, in se ga zato tudi ne more okreniti, ter spravi utapljalca pol naseč kra, pol vleče na hrbtu plavaje na breg.

Prijem pod pazduho se uporablja največ pri ljudeh, ki so že izgubili zavest. Reševalec prime utapljalca s spodnjo lehtjo ali pa z obeh rokama pod pazduho ter ga v tem položaju počasi vleče s seboj.

Če se ponebrečenec posebej obupno brani, priplava reševalec od zadaj k njemu, seže s desno lehtjo pod njegovo desno laketo in mu uklene prst v tihnik, z levico pa pritiska levo laketo utapljalca zdi k telesu, da se tudi s to roko ne more spasti.

Kako obuja neveselak utopljenca

Nikakih radikalnih metod, kakor na primer postavljanje ponebrečenca na glavo! Kdor ni zdravnik, bo s tem bolj škodoval kakor koristil. Prvo je, da očisti ponebrečenca usta, nos, ušesa in žrelo blata in peska. Potem ga položi čez kolena ali čez stol z obrazom na zemljo, da mora voda, ki je prišla v sapnik, odteči. Rahli udarci s ploško roko po hrbtu učinkujejo pospeš.

Nato položi ponebrečenca z obrazom na tla, in sicer tako, da mu glavo obrne v stran in mu iztegne lehti. Nato poklekne na ponebrečenca in pritiska v razdobjih po pol minute s svojo težo nanj, obenem pa z obeh rokama s palcem na hrbtenico, z drugimi prsti pa ob spodnjem delu prsnega koša — te pritiskaje ojača. Od časa do časa mu nato vzdiguješ in spušča lehti.

Dostikrat se življenje vrne šele čez več ur. Reševalecva dolžnost je, da tako dolgo ne odneha, dokler ne pride zdravnik. Šele on bo vedel povedati, ali je reševanje uspelo ali pa je vsak nadaljnji poskus zaman.

Materino delo

Referent A. Sinker je predaval v Londonu o poljubih, ki jih razdeli mati v dvajset let trajajočem zakonu šestčlanski družini. Po raznih tega statistika razdeli mati v tem času 45.000 poljubov, če se računa, da poljubi vsakega družinskega člana samo po enkrat dnevno. V dvajsetih letih zakona olupiti mati po računih istega statistika 87.600 krompirjev, zakrpa 10.400 nogavic, pripravi 29.200 ležak in namaže z maslom 175.200 kruhkov.

Ameriški zakon

Univerza Columbia v New Yorku je sestavila statistični pregled o ločitvah zakonov v Ameriki. Iz teh podatkov je razvidno, da se v Ameriki razvečavi vsako leto pol milijona zakonov, na vsakih šest zakonov pa odpade ena ločitev. Najbolj kritično leto v življenju ameriških zakoncev je četrto. V zadnjih letih se kaže tendenca naraščanja ločitev in če pojde tako naprej, bo imela Amerika 1965 61 odstotkov ločenih zakonov.

(Nadaljevanje v 1. koloni.)

bo tudi ta vrsta premajhna. Ne vprašajte, kaj naj vlada vzame to ogromno vrsto. Kadar je skrajna nujnost, se nič ne vpraša. Med vojno ni vlada nič vprašala — kar vzela je deset milijard in jih poslala v Evropo...

W. M. Kerr, registrirani volivci v Los Angeles, Cal. ki je zavrgel listo komunističnih kandidatov v izgovorom, da je "proti-zakonita." Ženska na sliki je kandidatka za supervizorko in obnem letalka. Nje pa ni zavrgel.

Vesti iz Jugoslavije

Četina poročila iz Jugoslavije

Ljubljana, 22. junija

Smrtno se je ponesel blizu Dunaja na Sommeringu svetnik jugoslovanskega poslanstva na Dunaju dr. Stanko Erhartić. Doma je iz Celja, kjer se je mučil na obisku pri očetu. Ko se je vračal v svojem avtu, ki ga je sofaral sam, proti Dunaju, je na avtobusni cesti pri Sommeringu zadrl z avtom v obcestni jarek. Avto se je prevrnil in ves razbil, pod njim pa sta oblačila nezvesta dr. Erhartić ter njegova žena Ksenija. Oba so prepeljali v bolnico Dunajskega Novega mesta, kjer je Erhartić kmalu podlegel hudim poškodbam, stanje njegove žene pa je še zmerom nevarno. Erhartićev trupel prepeljejo v Celje, kjer bo pokopano. Dr. Erhartić je bil eden redkih slovenskih visokih diplomatskih uradnikov.

Grof Vladimir De Stroganov — tako se je predstavljal bogatim ljudem in aristokratom v inozemstvu 29-letni prevejanec Karl Lesjak iz Paker pri Mariboru. Pred leti se je izselil iz Jugoslavije ter se obenem tudi prekrstil v grofa. Najrajši se je predstavljal za grofa De Stroganova. Iakal je in s svojim imenom tudi prav lahko našel vstop v boljšo hišo in aristokratske familije, kjer je kot ruski emigrant grofovske krvi najraje s snubil njih hčere ter živel nekaj časa na račun bodočega ta-sta. Obnašati se je znal dobro, rusko zna tudi nekoliko, vedl so ga lahko na imenitne zabave in pekrski grof se je znal povsod kot pravi pravcati plemenitaš. Prišel je tudi v Tuttingen na Bavarskem, kjer se je seznanil z družino bogatega trgovca Bayenbacha, ter pridobil za svoje srope njegovo 18-letno hčer. Z njo se je tudi zaročil. Grof tudi na Bavarskem ni poročast prikazen. A ko so postala pekerskemu grofu Stroganovu tla prevročja, je pobernil v Maribor, odkoder pa je pridno pisal svoji bodočemu ta-stu na Bavarskem. Pisal mu je celo najproda vse in pride v Jugoslavijo. Trgovca je prišel sam pogledati in sta tudi odšla v Dalmacijo. Nazadnje pa je trgovec pred svojim odhodom obvestil o tem mariborske policije, ki je prevejanega pustolovca aretirala ter spoznala pekarskega Lesjaka. Sodniki pravijo, da bodo postali Stroganovi in da bodo Lesjaka strogo obsodili. Trgovca pa ne bo mogel več hoditi po svojem mestu z bahanjem, da ima njegova hči grofa za zaročenco. Nerodna zadeva. Skoro bi bilo bolje, da bi pekarsko Lesjakovo družino poplenili in da bi zaročilo vedlo do poroke. Blamaže ne bi bilo.

Na Ravneh spet delajo. — Jeklarna na Ravneh (Guštanj) nad 14 dni ni delala v nobenem od delku, razen v valjarni, kjer je bilo zaposlenih okoli 50 delavcev, ki pa so se menjavali. Zdaj so spet začeli z delom v vseh delavnicah in je vseh 250 delavcev spet na delu.

Postanec komandira. — Menda smo zapisali, da se je poslanec laškega okraja — kamor spada Trbovlje — duhovnik Pavlič spri z ljudmi, ki vodijo trboveljsko občino. Občina je namreč hotela, da bi Pavlič poizvedel za ceno pšenice, ki bi jo trboveljska občina kupila za brezposelne. Pavlič pa je pšenico kar kupil, a po ceni, ki je zelo visoka. Občini bi prišla moka iz tiste pšenice dražja od one v trgovinah. Pa pšenice ni marala vzeti ter je zaprosila Pavliča, naj ji priskrbi samo brezplačne vozovnice, pšenice pa bodo že sami kupili in pocieli. Pavlič pa jim je poslal dva vagona koruze in to brez zahteve in prav drago. Občina je seveda ni marala. Pa je prišlo do ostrega spora med Pavličem, ki je dobil največ svojih glasov v Trbovljah — rudarji so morali voliti, pa so volili rajši nepremišljenega Pavliča kot zibzambulca Juvana — in trboveljsko občino. Te dni pa je visoki gospod poslanec duhovnik Pavlič brzojavil trboveljskemu občinskemu uradu, da morata župan in podžupan zaradi javnega reda in miru v Trbovljah odstopiti. Župan in podžupan sta "kremenita demokra-

ta," pa so se seveda smejali domišljavemu Pavliču. Pa tudi si-cer bi se vsa občina smejala tej "gesti velikih politikov."

Uboj krošnjara. — Pri St. Vidu v ptujski okolici so smrtno nevarno poškodovali dalmatin-skega krošnjara Marijana Sienico. Zaradi uboja so aretirali avtomobilskega podjetnika Mat-za, šoferja Valterja Pajmana in šoferja Mehleta Ferdinanda. Krošnjar je baje s palico zadel ali udaril po Matzovem avtu, na-kar so omenjeni skočili nadenj ter mu s sekuro in kolom zadali take rane, da jim je v ptujski bolnici podlegel.

Uboj pri Nakolah. — Med 32-letnim Francetom Kranjcem in 22-letnim Jožetom Kodričem v makolski fani je bilo staro so-voštvo. Že lani je Kodrič na-padel Kranjca ter bil zato obso-jejen pogojno na nekaj mesecev, moral pa je plačati vse stroške, ki so mu požrli doto. Se bolj se je poostrišlo sovraštvo. V noči od 19. na 20. junija pa sta se sovražnika srečala na cesti iz Starih v Stranske Makole. Kodrič je napadel Kranjca ter mu z nožem zadel suneč naravnost v srce, da je Kranjca na mestu iz-dihnil. Kodrič se je potem zgub-il v gozd, kjer ga je orožnik zasledil in aretiral.

Elektrika ga je ubila. — V bli-zini Limbuša se je na daljnovo-du falske elektrarne dogodila strašna nesreča, katere žrtev je postal 12 in pol leta star pastir-ček Tonček Klobasa, sin posest-nika iz Laznice. Fantje je pšel na travnik, pa je splezal po železnem drog daljnoveoda ter se oprjel žice visoke napetosti. Učinek je bil strašen. Otrok je bil v hipu mrtev ter je zgozlen obvisel na žicah. Ljudje, ki so opazili nesrečo, so brž telefoni-rali v Falo, da so izklopili tok ter prišli na mesto nesreče z av-tom. Med žicami je viselo še ne-kaj ostankov zgorlega trupa, pod drogom pa je na travniku ležala nezvestna mati. Mater so odpeljali v mariborsko bolni-co, trupce otroka pa bodo po-kopali na domačem pokopališču.

Samomor. — Na Jesenicah se je obesil v svoji sobi 61-letni čevljarški pomočnik Andrej Brežan, zaposlen pri mojstru Rablju. Brežan je bil rodom iz Zatočina v Juljski Krajini, a služil si je kruh že kakih 20 let na Jesenicah pri raznih moj-strih. Vdan pa je bil zelo alko-holu in pogosto je kar po več dni skupaj izostal z dela. Vse to pa je mozu zrahljalo zdravje in živ-ce ter ni mogel delati. Dne 19. t. m. se je obesil.

Ena o alkoholu. — V Veliki Lo-ki pri Novem mestu sta se napi-la ter iskala okrog polnoči od-prte gostilne, da bi nadaljevala krokanje, 20-letni Ludvik Gorec in 26-letni Ludvik Slajpah. Na cesti pred Glihovo gostilno pa sta se sprla ter je v prepiru Go-rec ustrelil Slajpaha v trebuh. Ranjenca so prepeljali v kandi-lsko bolnico, a težko, da bo okre-val.

Velik požar na Bledu. — Na Bledu je v soboto 18. zve-čer izbruhnil požar v gospodar-skem poslopju hotelirja Ivana Majerja. V hipu je bila vsa stav-ba v plamenih. V poslopju je 4-mej Majer stanovanja za služn-čad ter prostore za gospodarsko orodje ter garažo, poleg tega pa sta imela svoje prostore v po-slopju trgovca Pangero Miha in grivec Krušič. Trgovcu so ljud-

je precej rešili iz trgovine, a delo-že pokvarjenega, mnogo pa je pogorelo, zgorel je tudi Ma-jerjev avtomobil, stela, vse o-rodje, precej obleke in pohištva slušinci itd. Na pomoč so pri-hiteli gasilci, ki so požar omejili in polagoma zatirli, vendar pa je skoro vsa stavba uničena.

Samomor v Ljubljani. — Pri mestnem kopališču je skočil v Ljubljano 22-letni Franc Bren-ko iz Smarja pri Jelšah, po po-klisu čevljarški pomočnik v Lju-bljani. Nekoliko pred poldnem je prišel na breg Ljubljanske, kjer so se kopali Ljubljanci, vzel iz žepa steklenico ter izpil njeno vsebino, nato pa skočil v Ljubljano. Kopalci so hiteli na pomoč, vendar pa je bilo vse že prepozno. Fant je izginil v vodi. Ob bregu pa so našli prazno ste-klenico, iz katere je pil samo-morilec oetno kislino. Po dol-gem iskanju so z drogov dvig-nili fantovo truplo na breg. Po legitimaciji, ki so jo našli pri njem, so ugotovili samomorilec-vo identiteto. Vzrok samomora bo najbrž beda, v katero je za-šel. Čevljarški pomočnik težko dobi do delo, in če ga dobi, je slabo plačano. Fant se je zadnje čase preživljal s prodajanjem uamjenih izdelkov po deželi, a tu-di s tem ni mogel pošteno, skro-množiveti.

Novi cerkvi. — Poglavar srbs-ke pravoslavne cerkve, patriarh Varnava, je bil nekaj dni v Slo-veniji, da je blagoslovil dograje-no pravoslavno cerkev v Celju ter temeljni kamen ljubljanske pravoslavne cerkve, ki jo bodo sezidali na najljepšem prostoru, v Trubarjevem parku. Dali so za tistih nekaj pravoslavnih urad-nikov in oficirjev v Ljubljani na razpolago najlepši prostor, ker je to pač cerkev, ki ima svoj se-dež v Beogradu. K sprejemu pa-triarha so se zbrali tudi ljub-ljanski avobodomislci, ki jim je že od nekdaj zaradi jugoslov-en-ske ideje srbske cerkev mnogo bližja od katoliške. (Temu pravi-vo avobodomiselnost, diši pa po vsem čem drugim.) Ljubljanska občina je tudi plačala vse pri-prave za sprejem patriarha in plačala tudi banke. O tem ban-kezu je pisalo "Jutro": "Med obedom, ki je bil verna slika iz-krenega prijateljstva in brat-stva med Sloveni in Srbi..." Verjamemo, ob akciji imajo vsi en sam cilj: Pa tudi, rimsko-katoliški "Slovenec" je natančno poročal o tej pravoslavni para-di. (Nekje v neki srbski vasi so napravili katoliški in pravoslavni kar skupno loterijo, s katere dobičkom bodo zgradili katoli-ško in pravoslavno cerkev. V pe-neumnemvanju ljudstva so vse cerkve složne.)

Umrl so: V Kranju profesor dr. Nikolaj Omerca, v Sodrachi 84 letni Jurij Drobnič, posestnik in gostilničar, v Vinogradu pri Dobri Ljubljanski cariniki in-spektor Just Placancer, v Ljub-ljani Terezija Sinca, v celjski bolnici 31 letna Ana Cesarjeva iz Podloga pri St. Vidu, v Ljub-ljani 71 letni usnjarski pomočnik Franc Juvan iz Kandač, v Re-čici pri Laškem Antonija Videč-nikova, žena posestnika, trgov-ca in gostilničarja, na Krapiju posestnika Jožeta Filipčeva, v Širočji vasi Marija Puhličeva, v celjski bolnici 30 letna Marija Janežičeva iz Braslovč in 22 let-na žena posestnika Julijana Cimperman s Polzele, v Ljubljani 70 letna Marija Bečeva, v Sošanju 67 letna Riza Fuchso-va, dimnikarjeva vdova, v ljub-ljanski bolnici obratovodja ob-Završnici Joško Gleč, v Idriji 76-letna Katarina Erzenova, v celjski bolnici 75 letna Marija Ko-punova, posestnikova žena iz St. Pavla pri Preboldu.

je precej rešili iz trgovine, a delo-že pokvarjenega, mnogo pa je pogorelo, zgorel je tudi Ma-jerjev avtomobil, stela, vse o-rodje, precej obleke in pohištva slušinci itd. Na pomoč so pri-hiteli gasilci, ki so požar omejili in polagoma zatirli, vendar pa je skoro vsa stavba uničena.

je precej rešili iz trgovine, a delo-že pokvarjenega, mnogo pa je pogorelo, zgorel je tudi Ma-jerjev avtomobil, stela, vse o-rodje, precej obleke in pohištva slušinci itd. Na pomoč so pri-hiteli gasilci, ki so požar omejili in polagoma zatirli, vendar pa je skoro vsa stavba uničena.

Olimpijske igre in delav-sko telesna vzgoja

Koncem tega meseca se bodo pričele v Los Angelesu v Kali-forniji olimpijske igre meščan-skih sportnikov. Ne bo odveč, če si tu ogledamo članek, ki ga prinaša eno od glasil sodružne Zveze delavskih teledavnih enot češkoslovanskih in Pragi "Cviči-teleške Rozhledy" (Vaditeljski obzor) k temu vprašanju.

Točno leto dni po naši II. med-narodni delavski olimpiadi, ki se je lani na Dunaju končala s tako sijajnim uspehom, se bodo vrle-le meščanske olimpijske igre v Los Angelesu v Ameriki. Mi socialistični teledavci in sport-niki nimamo nobenega interesa na uspehih, ki bodo tam doseže-ni po dolgi pripravi, vendar olimpijskih iger tudi ne bomo podcenjevali. Hočemo samo pri-merjati sile in idejne temelje dveh protivnih in mogočnih čit-niteljev na telesno vzgojno in sportnem polju, kar predstavlja na eni strani socialistična delav-ska sportna internacionala, a na drugi strani meščanska medna-rodna sportna zveza.

Socialistična delavska sportna internacionala si je stavila ob svoji obnovitvi v letu 1920 nalo-gu, pridobiti v svoje vrste vse delavsko mladino ter jo telesno in duševno pripraviti za nadalj-nje boje v vrstah socialistične-ga delavstva. Da ta naloga uspeva, dokazuje ogromen na-predek, ki ga izkazuje v svojem desetletnem obstoju. Leta 1920 je imela 370.000 pripadnikov, po petih letih je naraslo to šte-vilu na 1.300.000 in danes šteje precej nad 2.000.000 pripadni-kov. Vendar ne zapirajmo oči pred tem, da je tudi mednarodni meščanski sport v povojni dobi silno napredoval. Danes zdru-žuje oz. ima vpliv v Evropi na 500 zvez, v Aziji na 30, v Afriki na 15, v Ameriki na cele stoline in v Avstraliji na dve. Članstvo teh zvez pa je po veliki večini enako proletarsko, kakor so pro-ti v okop širjenju meščanskega sportnega gibanja s prirejanjem mednarodnih delavskih olimpi-ad. V svojih društvi in edini-cah mora združiti tudi ono de-lavsko mladino, ki jo stalno z vsemogočimi sredstvi pridobiva-jo v meščanska sportna društva in jo s tem popolnoma odtujuje-jo delavskemu gibanju. Delav-ski sportnik spada v delavsko telesnovzgojno gibanje, kajti ono je armada miru in demokra-tičnem in socialističnem duhu, ki se bo v vsakem primeru po-trebe uveljavila. Svojo moč in zrelost je pokazala lani na Du-naju na II. mednarodni delavski olimpijadi, ki je dosegla veliko večji pomen kakor pa meščan-ske olimpijske igre.

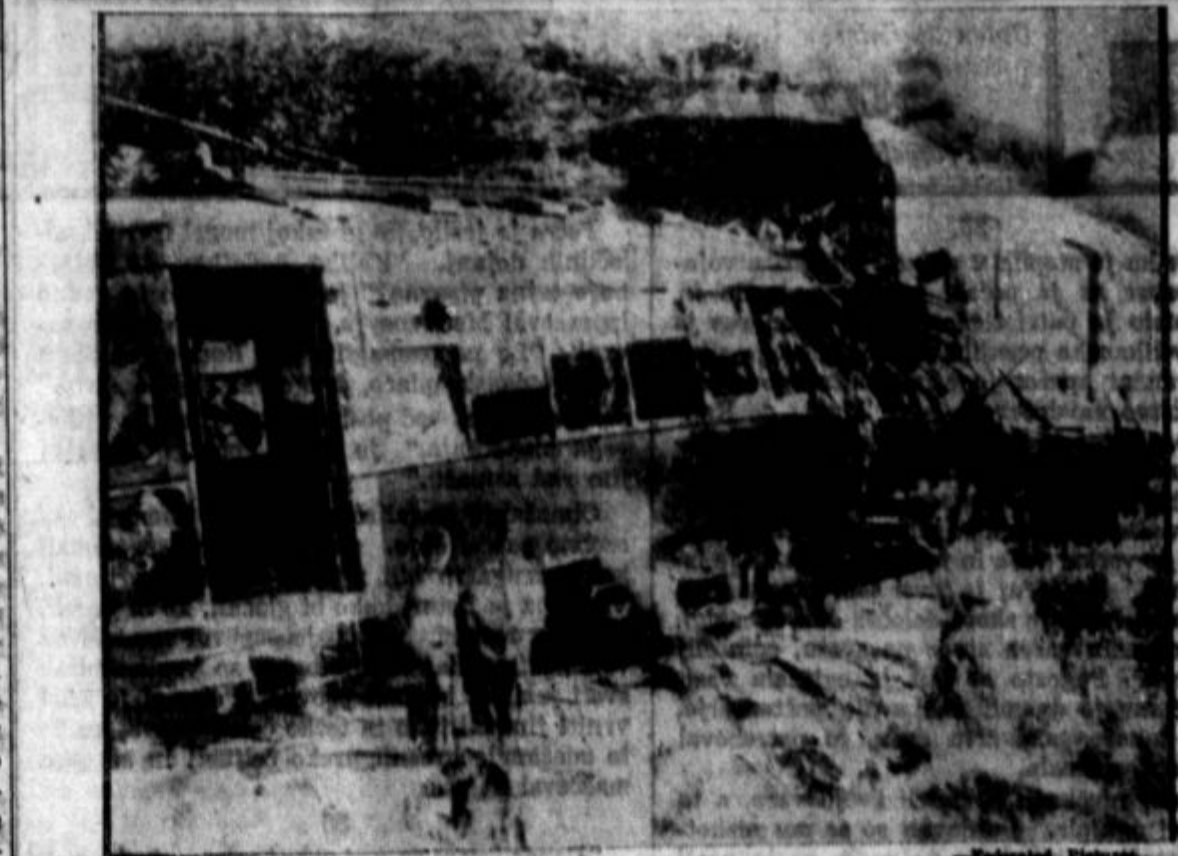
Ta pomen je pa še tem večji, če primerjamo udeležbo tekmo-valcev na obeh prireditvah. Me-ščanskih olimpijskih iger se bo udeleževalo v najboljšem prime-ru 1000 tekmovalcev, med tem ko je sodelovalo na naši II. med-narodni delavski olimpijadi pre-ko 2000 tekmovalcev, ki so se pripeljali na Dunaj v največji meri za težko prihranjene last-ne prihranke, brez podpore iz dr-žavnih blagin. Zato je bila socialistična ideja delavskega teledavca in sportnika tako jas-no vidna in se je pri vsem izra-žala. Zaman pa bi iskali kakšno idejo pri meščanskih olimpijskih igrarh.

Težnje delavskega sportnika morajo iti za tem ciljem, da bi teledavba in sport ne postala sredstvo za ojačenje kapitalistič-ne družbe, da bi ta mogla tem bolj tlačiti delavski razred. Teledavba in sport morata postati

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Sedem oseb je bilo ubitih in več ranjenih, ko sta trčila skupaj dva električna vosa Cincinnati & Lake Erie linije v Hamiltonu, O. Nesporazum glede signalov je bil vzrok nesreče.

tega cilja uporabljajo vsa sred-stva, za kar lahko služijo kot dokaz številni primeri ne-sportnega, da, celo brutalnega nastopanja meščanskih sportni-kov in tekmovalcev pri boju mo-ža proti možu in moštva enega napada proti moštvu drugega. In v takem sportnem duhu vzgo-jeva mladina je najboljši mate-rijal za Mussolinija, za Hitlerja in za druge samozvane diktator-je, ki hočejo, če treba, tudi s morjem krvi priti do diktature nad proletariatom vsega sveta. Najvidnejši dokaz za to je šte-vilčno močna udeležba sportni-kov iz Italije na tej meščanski olimpijadi, iz one Italije, ki je lani svojim delavskim sportnikom onemogočila udeležbo na II. mednarodni delavski olimpijadi.

Proti temu je zdaj delav-sko telesnovzgojno gibanje, ki ima zgodovinsko nalogo. Njega dolžnost je pridobiti vse delav-sko mladino v svoje vrste in pri-ti v okop širjenju meščanskega sportnega gibanja s prirejanjem mednarodnih delavskih olimpi-ad. V svojih društvi in edini-cah mora združiti tudi ono de-lavsko mladino, ki jo stalno z vsemogočimi sredstvi pridobiva-jo v meščanska sportna društva in jo s tem popolnoma odtujuje-jo delavskemu gibanju. Delav-ski sportnik spada v delavsko telesnovzgojno gibanje, kajti ono je armada miru in demokra-tičnem in socialističnem duhu, ki se bo v vsakem primeru po-trebe uveljavila. Svojo moč in zrelost je pokazala lani na Du-naju na II. mednarodni delavski olimpijadi, ki je dosegla veliko večji pomen kakor pa meščan-ske olimpijske igre.

Ta pomen je pa še tem večji, če primerjamo udeležbo tekmo-valcev na obeh prireditvah. Me-ščanskih olimpijskih iger se bo udeleževalo v najboljšem prime-ru 1000 tekmovalcev, med tem ko je sodelovalo na naši II. med-narodni delavski olimpijadi pre-ko 2000 tekmovalcev, ki so se pripeljali na Dunaj v največji meri za težko prihranjene last-ne prihranke, brez podpore iz dr-žavnih blagin. Zato je bila socialistična ideja delavskega teledavca in sportnika tako jas-no vidna in se je pri vsem izra-žala. Zaman pa bi iskali kakšno idejo pri meščanskih olimpijskih igrarh.

Težnje delavskega sportnika morajo iti za tem ciljem, da bi teledavba in sport ne postala sredstvo za ojačenje kapitalistič-ne družbe, da bi ta mogla tem bolj tlačiti delavski razred. Teledavba in sport morata postati

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Mednarodni delavski olimpijadi, ki se je lani na Dunaju končala s tako sijajnim uspehom, se bodo vrle-le meščanske olimpijske igre v Los Angelesu v Ameriki. Mi socialistični teledavci in sport-niki nimamo nobenega interesa na uspehih, ki bodo tam doseže-ni po dolgi pripravi, vendar olimpijskih iger tudi ne bomo podcenjevali. Hočemo samo pri-merjati sile in idejne temelje dveh protivnih in mogočnih čit-niteljev na telesno vzgojno in sportnem polju, kar predstavlja na eni strani socialistična delav-ska sportna internacionala, a na drugi strani meščanska medna-rodna sportna zveza.

Socialistična delavska sportna internacionala si je stavila ob svoji obnovitvi v letu 1920 nalo-gu, pridobiti v svoje vrste vse delavsko mladino ter jo telesno in duševno pripraviti za nadalj-nje boje v vrstah socialistične-ga delavstva. Da ta naloga uspeva, dokazuje ogromen na-predek, ki ga izkazuje v svojem desetletnem obstoju. Leta 1920 je imela 370.000 pripadnikov, po petih letih je naraslo to šte-vilu na 1.300.000 in danes šteje precej nad 2.000.000 pripadni-kov. Vendar ne zapirajmo oči pred tem, da je tudi mednarodni meščanski sport v povojni dobi silno napredoval. Danes zdru-žuje oz. ima vpliv v Evropi na 500 zvez, v Aziji na 30, v Afriki na 15, v Ameriki na cele stoline in v Avstraliji na dve. Članstvo teh zvez pa je po veliki večini enako proletarsko, kakor so pro-ti v okop širjenju meščanskega sportnega gibanja s prirejanjem mednarodnih delavskih olimpi-ad. V svojih društvi in edini-cah mora združiti tudi ono de-lavsko mladino, ki jo stalno z vsemogočimi sredstvi pridobiva-jo v meščanska sportna društva in jo s tem popolnoma odtujuje-jo delavskemu gibanju. Delav-ski sportnik spada v delavsko telesnovzgojno gibanje, kajti ono je armada miru in demokra-tičnem in socialističnem duhu, ki se bo v vsakem primeru po-trebe uveljavila. Svojo moč in zrelost je pokazala lani na Du-naju na II. mednarodni delavski olimpijadi, ki je dosegla veliko večji pomen kakor pa meščan-ske olimpijske igre.

Ta pomen je pa še tem večji, če primerjamo udeležbo tekmo-valcev na obeh prireditvah. Me-ščanskih olimpijskih iger se bo udeleževalo v najboljšem prime-ru 1000 tekmovalcev, med tem ko je sodelovalo na naši II. med-narodni delavski olimpijadi pre-ko 2000 tekmovalcev, ki so se pripeljali na Dunaj v največji meri za težko prihranjene last-ne prihranke, brez podpore iz dr-žavnih blagin. Zato je bila socialistična ideja delavskega teledavca in sportnika tako jas-no vidna in se je pri vsem izra-žala. Zaman pa bi iskali kakšno idejo pri meščanskih olimpijskih igrarh.

Težnje delavskega sportnika morajo iti za tem ciljem, da bi teledavba in sport ne postala sredstvo za ojačenje kapitalistič-ne družbe, da bi ta mogla tem bolj tlačiti delavski razred. Teledavba in sport morata postati

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Meščanske olimpijske igre imajo torej za socialistične sportnike samo kritičen pomen, kajti pri njih ne gre za nobene velike misli ali ideje, kakor jih n. pr. stavlja delavski razred na čelo vseh svojih sportnih pod-vzetij. Cilj meščanskih olimpijskih iger ni pobratenje nara-dov in svetovni mir, nego samo zmaga ene narodnosti nad dru-gim, in najvišji zakon tekmovalcev je povzdigniti svoj narod in svo-lje pleme nad druge. Za dosego

Hoan predlaga novo izdajanje denarja. — Milwaukee, Wis. — Dan W. Hoan, milwauški socialistični šu-pan, je pisal senatorju Borahu, naj predlaga v senatu, da fede-ralna vlada izda nov papirnati denar na podlagi mestnih in okrajnih bondov.

Vročina ubila tri v Chicagu. — Chicago. — V sredo je bilo ofi-cielnih 95 stopinj, toda v neka-terih delih mesta in okolice je bilo čez 100 stopinj vročine. Tri osebe so umrle na posledicah tolike sopleče.

800 milijonov za dividende in obresti. — Chicago. — Lastniki bondov in delne čikaskih in drugih javnih naprav so se dan prejel 800 milijonov dolarjev polletnih dividend in obresti. Dividendo znašajo 300 milijonov, obresti od bondov pa 500 milijonov.

Depresija udarila tudi pacifičta. — Washington. — Valed anifa-nja dohodkov je National Coun-cil for Prevention of War pre-nehal izdajati list, ki je prinašal poročila iz svetovnega giba-nja za mir.

Primorska novica. — Kratke novice: Na razstavi čenaj v Gorici je prejel prvo nagrado 150 lir Alojzij Forna-zarič iz Vogrskoga, drugo na-grado 100 lir je dobil Josip Hu-mar iz Steverjana, dalje Kme-tljaka družba v Fojani in Ma-tod Faganel iz Vrtojbe. — Na Lokvah pri Gorici je nastal o-gen v hiši vdove Alojzije Skok-roj. Groden ter ji povzročil za-8000 lir škodo. — Po črnova-skih gorah je 16. junija zapad-la slana, znak, kako počasi pri-haja poletje. — Občina Staran-zano pri Trbiču je menjala svo-je ime ter se imenuje odsele Te-renzano. — Stiri od šest renkih aretirancev so iz gorških zapo-rov izpušili. Dva sta še ostala, osumljena, da sta poškodovala drevesca, ki so jih našli zas-a-dili v Renčah v spomin Muso-linijevega brata Arnalda.

Požar. — V Gabrijlu pri Sta-njelu je izbruhnil požar v hiši Amalije Valečeve. Saje v dim-niku so se vzele in kljub gasil-ski pomoči je van hla pogorela do tal. Pogorela je bila zava-rovača k arci za 18.000 lir.

Kone na kamen. — Sofer povzi polca. — Sami ste krivi! — se zadere nanj. Jaz se dobro spoznam na kofiranje, saj kofiram že 10 let. — Tudi jaz se dobro spoznam na hojo, saj hodim že 40 let po, — se odreže pešec.

"Pravite, da so moje slike sla-be. Kaj pa vi razumete o tem, saj niste še nikdar nobene na-slikali." — "Jaz vem, ali je jajce dobro ali slabo, pa tudi še nikdar ni-sem nobenega zlezel."

Gospod: "Ali je dovoljeno vprašati, koliko ste stari, go-spodčina?" — Starejša gospodična: "Ose-m-najst srečnih pomladi sem do-živela." — Gospod: "Kako nesrečno živ-ljenje ste pač morali imeti!"

Gospod: "Ali je dovoljeno vprašati, koliko ste stari, go-spodčina?" — Starejša gospodična: "Ose-m-najst srečnih pomladi sem do-živela." — Gospod: "Kako nesrečno živ-ljenje ste pač morali imeti!"

Upton Sinclair:

Sto procentov

Za Prosveto prev. Buri

Copyright by Upton Sinclair.

35.

Amerika je stopila v vojno. Ogromen vojaški aparat se je počasi zganil; pojavilo se je vzplamtelo je patriotsko čustvo. Kongres je najel velika posojila, ustanovil se je silen propagandni aparat in štirinastimletni govorniki so ljudstvo navduševali — od Maina do Kalifornije. Peter je vsako jutro pregledoval "American City Times," požiral govore državnikov in pridige duhovnikov, gledal karikature in prebiral uvodne članke, ki so bili polni patriotizma. Vse to je varkal vase in njegova duša se je izpremenila. Do sedaj je živel sam zase, a vsakemu mislečemu je skoro določen dan, ko uvidi, da ni on edin važen stvar na svetu, edin cilj stvarstva. Pogosto se mu je oglašala vest, valed česar je dvomil nad svojo poštenostjo. Peter, kakor vsaka živa duša, je potreboval vere, nekega ideala.

Seveda, rdečkarji so imeli svojo vero, a ta Petru ni ugajala. Dozdevali so se mu nizkoti; pristaši so bili brez nežnosti, postavnosti in spretnosti, kar se pridobi le z zavestjo lastne moči. Tudi njihovo navdušenje je bilo preveč hrupno, kar je Petra spominjalo na "Prvo apostolsko cerkev." Vrhutega so vedno naglašali le sebe in umazane življenske strani. Le norec rad posluša žalostne in solzave pripovedi, seveda, ako hkrati lahko uživa vso zemeljsko radost in razkošje.

Tu pa je bila prava vera, ki je Petru ugajala. Duhovniki v snežnobelih oblačilih so pridigali v cerkvah, kjer so stali zlati oltarji in barvasta stekla so prelivala čudovito svetlobo. Visoki državniki, obdani z nebesko glorio časti, so svečano stopali med vzključajočo množico, industrialci, kateri so posedovali čudovito moč in bili v stanu s svojim podpisom izpremeniti cvečota mesta v puščavo ali jih razdejati z granatami in bombami — so stopali v povorci. Med njimi časnikarji in karikaturni "Time-sa", duhoviti, učeni in pametni. Vsi ti ljudje so Petru pripomogli do vere, do ideala, katerega je lahko razumel. Peter bo še nadalje storil to, kar je delal do sedaj, a ne več pod imenom Petra Gudga, mravlje, temveč v imenu mogočnega naroda, obstoječa iz stodeset milijonov ljudstva, z neprecenljivim spominom na preteklost in neskončnim upanjem v prihodnost. Deloval bo v svetem imenu patriotizma in v še svetlejšem — demokracije. Vrhutega — kako siljano naključje slučajev — so industrialci otvorili novo tajno pisarno s Guffeyjem na čelu in Petru bodo plačevali petdeset dolarjev tedensko, dokler bo služil sveti stvar...

V teh dneh je bilo moderno za vse državnike in govornike, prekipovati v patriotskih čustvih. Peter je čital njihove besede. Ponavljal jih je, dokler mu niso ostale v spominu; slednjič se mu je dozdevalo, da si jih je sam izmisli. Vedno bolj je hlepel po tej duševni hrani in dobil je tudi vedno novo. Končno se mu je duša napolnila kot kovaški meh. Peter je postal patriot vseh patriotov, nekako "nadpatriot". Bil je čistokrvni Amerikaneec, zaveden Amerikaneec, stoprocentni Amerikaneec. Če bi bilo kje dobiti kaj sto procentnega, tedaj bi bil Peter stodeen procentni Amerikaneec. Peter je bil tako pristen Amerikaneec, da se je že ob pogledu kakšnega inozemca v njem vzbudila bojevitost. Dolgo ni mogel najti pravih besed, s katerimi bi izrazil svoja čustva napram socialistom. Slednjič mu jih je na jezik položil neki znameniti duhovnik, ko je rekel: "Vse rdečkarje bi morali spraviti na ladjo, katera bi imela avinčena jadra in kamenit jambor ter jih tako poslati v peklo!" —

Petra je jezilo, ko ni takoj mogel izvršiti odločilnih dejanj. "Koliko podatkov še potrebuje tajna pisarna?" je Peter vedno in vedno izpraševal McGivneyja. In ta ga je redno zavrnil: "Le ne prenačite se. Redno prejmete svojo tedensko plačo, drugo vas naj ne skrbi."

"Ne morem več poslušati teh ljudi in njihovega klepetanja," je dejal Peter. Gobec bi jim rad zamašil.

Obnašanje socialistov je Peter smatral za osebno razžaljenje. Oni pa so ga sprejemali kot arogan in bili z njim izredno prijazni. Vedel pa je Peter, kako bi gledali, ko bi vedeli, kaj je v resnici. Včasih je pogovor nanesel na vohune in izdajalce in tedaj so vzplamteli v sveti jezi ter bruhal psovke. Peter si je želel vrniti jim žaljivko in težko čakal dneva, ko bo te rdečkarje kresnil preko čeljusti in se tako maščeval za vse.

36

"Danes imam za vas nekaj zelo zanimivega," je dejal McGivney. "V boljše družbo vas pošljem."

Mož s podganjim obrazom mu je povedal, da živi v sosednjem mestu nek multimilijonar, kateri je spisal knjigo proti vojni, hkrati je tudi finančni izvor pacifizma in nemirov. "Ta tolpa izdaja mnogo denarja za propagandni tisk in z denarjem jih zalaga ravno Lakman. Jutri pride v American City in želimo, da zveste čim več o njegovih poslovnih zadevah."

Peter naj bi se sestal z milijonarjem! Nikdar se ni bil neposredne bližine videl kakšnega izmed teh srečnikov, akorav je njihov pristaš, vedno je bil na njihovi strani. Odkar se je naučil čitati, je rad prebiral časopise in tednike, motril njihove palače in slike. Pripovedovanje mu je bilo pravilica, milijonarji pa čarobni junaki, ki so živeli nad človeško resničnostjo ter pripadali popolnoma drugemu svetu, kjer ni bolečin in ne skrbi.

Ko je bil Peter še služabnik v templu Jim-jambo, je videl v sprejemnici svetišča podobo, ki je predstavljala Olimpa, leno in neotesano ležečega med kako dvajstajstotico bogov in boginj. Iz zlatega kelha je malomarno srkal nektar ter malomarno zrl na trpeči svet. Peter je rad opazoval, kako se je glavni magister pojavil za sedmimi koprenami in je s počim glasom navdušenim damam oznanjal svoj nauk. Pokazal je na podobo ter govoril o minulih zlatih časih, ko je nastalo eleužijsko bogocastje. Od tedaj se je svet izpremenil, predrugačil v svojo škodo. Oni, ki posedujejo moč in oblast, morajo svetu povrniti nekdanjo lepoto in razkošje ter možnost nadaljnjega obstoja.

Seveda, Peter ni veroval, kar se je oznanjalo v templu Jimjambu; vendar ga je presunilo bogastvo in svečana posebnost bogocastja. Polagoma je veroval v Olimpa, ako je mislil na milijonarje in njihovo življenje. Predstavljaj si jih je kot bogove in boginje, leno počivajoče na srebrnih posteljah, kjer so srkali nektar.

Odkar je Peter poznal socialiste, ki so name-ravali razrušiti palače milijonarjev, je še trdneje stal na strani svojih bogov in boginj. Kadarkoli so jih napadli, je njegova ljubezen do njih narasla. Pogosto si je želel snidenja, da jim bi strastno in ponižno prisegel zvestobo. Ves srecen si je že predstavljal ves prizor: stoji v palači pred milijonarjevo srebrno posteljo ter mu priznava; on, Peter Gudge, ima pravi smisel za lepoto in razkošje...

(Dalje prihodnjaj.)

Zabježkin je razstavil svoje premoženje.

"Vzglavnik", so ugotovili gledalci. In resnično: vzglavnik s širokim zarjavlim madežem in belomodro trakast, je bil odnesen v sobo.

"Skornji," so navdušeno vzklili v val.

Pred očmi začudenih gledalcev so se pojavili štirje pari čevljev. Čevlji so bili novi, vsak par je blestel s posebnim bleškom. Zatečen obraz je rekel poln spoštovanja: "Oho!" In Domna Pavlovna je bila tako zadovoljna, da si je milostno drgnila roke. Celo učeni agronom je zamežikal s svojimi učnimi očmi in pognal stran otroke, da bi lažje občudoval zaklade.

"Knjige," je v zadregi oznanil Zabježkin in izvel tri zaprašene knjige.

Učeni agronom je čutil dostojnost, da je stopil na dvorišče.

"V zadovoljstvo je človeku, seznaniti se z inteligentnim človekom," je rekel in z zanimanjem ogledaval čevlje. "In te čevlje," je nadaljeval, "ste dobili v oddajališču za znanstvenike, ki so zaposleni na znanstvenih študijah?"

"Ne," je odgovoril zmedeno Zabježkin. "To sem si, do gotovo stopnje pridobil na privaten način in so takorekto premični. Drugi rajše svoje premoženje nalagajo v briljantih... Ah, prosim, kaj je že to, briljant? Samo blešči in brezsmiselno spreminja barve..."

"Hm..." je rekel agronom s sožaljem v glasu. "Tudi jaz sem se čudil... kaj je to? — V oddajališču za znanstvenike takih niso dajali... Blesk tistih je čisto drugačen."

"Blesk?" je vzklil zamaknjeni Zabježkin. "Seveda je blesk drugačen... Ker takšen blesk se ne najde tako lahko!"

"Katjuška," je zaklical agronom zatekli ženski. "Prinesi mi čevlje. Draga, tiste, ki sem jih dobil pri oddajališču za znanstvenike."

Agronomova boljša polovica je prinesla par rjastobarvastih čevljev čudovite, naravnost pravilne velikosti. In z njo so se pojavili na dvorišču vsi ostali javniki. Celo neka posebnost priletna stanka se je pojavila, ki je v svoji duševni preprostosti mislila, da se na dvorišču zastoj čevlji dele. Celo brzojavnik je prišel, grizeč med zobmi vžgalico.

"Poglejte," je rekel agronom z vlažnim glasom in pljunil Zabježkinu bogat curek slin v oči, prosim, prosim, pogledite si vendar to."

Agronom je potrkal s prsti na podplate, jih preizkusil z zobmi, vrgel čevlje kvišku, zabobnal z njimi ob tla — in bili so kot lesena klada.

"Nenavadni čevlji," je rekel z glasom, da se je že zdelo, kakor da ga pelje Zabježkin k ustrelitvi in da se brani z vsemi silami. "Prosim vas, pogledite si jih vendar! Prosim lepo! Udarite z njimi ob tla, udarite! — Na mojo odgovornost!"

"Da," je odgovoril Zabježkin. "Resnično, nenavadni čevlji."

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30, 1932), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravčasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen vlad napadnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi družbeni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za član \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo \$1.00 za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Upravišтво "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

Ali če jih boste metali ob tla, najbrže ne bodo vzdržali."

"Ne bodo vzdržali? Ti čevlji ne bodo vzdržali? Kaj ne čutite, kakšno neumnost brbrate? Ali veste, da me naravnost žalite?" se je grenko smehljaj agronom in z očmi prodiral Zabježkina.

"Na trotoarju gotovo vzdrže," se je brezšumno oglašil brzojavnik in se preril v ospredje. "Ali kar se tiče... Če se jih na primer da pod voz... In gre z vozom čez... tega pa na noben način ne vzdrže."

"Naprej!" je vzklil agronom in vrgel čevlje pred voz. Porinite voz čez čevlje, pa da vidimo!"

Zabježkin je porinil voz. Čevlje je kolo zmečalo in je na oglatih usnje počilo.

"Počili so," je vzklil brzojavnik. Vrgel je kapo na tla in jo jel od glasne sreče teptati.

"Dovolite," je rekel agronom Zabježkinu, "ali to je netaktilno in nelepo. Gospod, spodoben človek bi zavozil voz naravnost, vi pa ste ga porinili od strani. To je netaktilno in blazno, gospod!"

"Odgovoren je," se je oglašala boljša polovica agronomova. "Porinil je voz in zdaj naj odgovarja. Če bi vsak z vozom vozil preko čevljev, bi noben človek ne imel dovolj čevljev."

"Da, da," je odgovoril agronom. "Prosim, vi ste odgovorni za to."

"Dobro," je rekel Zabježkin in poškilil zvedavo na brzojavnika.

"Vzemite moje..." Brzojavnik je izpljunil vžgalico, se sklonil k čevljem in hitel s tenkim, kašljajočim smehom, kakor bi ga kdo ščegetal pod pazduho.

"Takšen človek," je turbno pomislil Zabježkin. "Vrat mu je kakor se spodobi. Ima normalen nos in zabavati zna..."

Tako se je izvršila selitev Zabježkina.

V.

Prihodnji dnevi so Zabježkinu mnogo pojasnili. Brzojavnik je bil zanj občutna motnja.

Ni nosila Domna Pavlovna Zabježkinu kozjega mleka, ni pekla in kuhala za Zabježkina in tudi ni njemu v radost oblačila čudovite, lisaste spalne obleke... Vse to je delala, da bi pridobila vojaškega brzojavnika Ivana Kirilčiča.

Brzojavnik je lenaril na postelji, brenkal na gitaro in pel z izživajočim basom. V pesmih ni bilo nič smešnega ali Domna Pavlovna se je neprestano smehljala.

"Smeje se," je priskuškval Zabježkin "in gotovo sedi pri nogah brzojavnika. Smeje se... To pomeni, da je goska dobre volje, kar zopet pomeni, da čuti nekaj dobrega."

Ves dan je bilo Zabježkinu

težko. Zjutraj je šel v urad. Ali ni mogel delati. Zakaj, kako hudica bi delal človek, če je notranje razburjen? Ne samo, da ima skrbi z brzojavnikom, so še tudi skrbi z gospodarstvom. Treba hiteti domov in takoj na dvorišče. Štet kokoši. Ugotoviti, če jih ni kak ne-pridiprav splašil. In če je to naredil, ga je treba takoj prepešiti. Tudi kozi je treba priti skorjo kruha. Same gospodarske skrbi...

"In kaj koristi najlepše gospodarstvo," se je mučil Zabježkin, "če ni njegovo? In mnogo upanja tudi ni, da bo njegovo. In to zato ne, ker mu je brzojavnik na poti."

Ko je prišel Zabježkin domov, je obiskal najprej kozo. "Na, Maška," je rekel. "Zri, neumna koza? Kaj buljiš? Žalostna si? Da, žalostna, ker je brzojavnik vmes... Treba ga odstraniti, Maška. Če ne bo premagan, bo pognala ljubezen koranine."

Koza je jedla kruh in njuhal Zabježkinovo roko.

"Ali kako ga odstraniti? Kaj, Maška? On je vendar športnik, jeguljast mladec, ki se ne da kar tako prijeti. Imel je priliko, da se je utrdil. In jaz, Maška, sem slaboten človek, revolucija me je zlomila... In kako ga naj odstranim, ko se pa ta falot tudi zanima za gospodarstvo? Ker zakaj, vprašam te, je prišel sem?"

Koza je gledala Zabježkina z jezimi očmi.

"Saj grem, Maška, že grem. Mogoče se bo še vse spremenilo. Ali začeti je treba pri brzojavniku. Če bi ne bilo njega, Maška, bi včeraj zvečer pil z Domno Pavlovno kavo... Že grem, že..."

In Zabježkin je stopil v hišo. Dolgo je hodil po svoji ozki sobi sem in tja, krilil z rokami, mrmral nekaj nerazumljivega v brado. Nato je vzel par čevljev iz omare, jih zavil v papir in se podal k brzojavniku.

Vrat ni docela odprl. Treno-

NAZNANILO

Društvenim tajnikom in tajnicam se naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopilih, črtanih in izobčenih članov upravištvu Prosvete, da se lahko točno uredi imenik za pošiljanje Prosvete. Imena in naslove, katere pošljete glavne-mu tajniku, ostanejo tam v arhivu in jih upravištvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na nalašč zato pripravljene listinah vse naslove upravištvu Prosvete posebej. Pri vsaki spremembi naslova naj se vselej omeni stari in novi naslov. Upravištvo ljudno apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo.

Philip Godina, upravitelj.

tek je stal in poslušal. Brzojavnik se je useknil, korakal po sobi in premikal stole.

"Čevlje čisti," je pomislil Zabježkin in potrkal.

Kakor da je uganil: Brzojavnik je čistil čevlje. Vdihaval je na nje, skrbno drgnil s cunjico in postavil sedaj eno, sedaj drugo nogo na stol.

"Pardon," je rekel brzojavnik. "Oprostite ali meni se mu-di."

"Nič ne de," je rekel Zabježkin. "Prišel sem le za trenotek... Kot vaš sosed in takorekoč... in takorekoč pod varstvom Domne Pavlovne sem si štel v dolžnost, da se vam predstavim: sem Pjotr Zabježkin bivši državni uradnik."

(Dalje prihodnjaj.)

SMESNICE

Berač

"Ali dobite vsak dan toliko, da lahko živite in se prehranite?"

Berač: "Ne vedno, dobra go-spa, pogosto moram dodajati od svojega."

"Kako ste mogli dati hčerko za ženo temu človeku brez lastne volje in energije?"

"Je tak postal šele po poroki."

Stric: "Prinesel sem ti bon-bone. Upam, da ne boš pojedel vseh naenkrat."

Nečak: "Ne bom, stric, ampak enega za drugim."

"Sedaj pride dolg tunel; ali se nič ne bojite, gospodična?"

"O, prav nič... če vzamete cigareto iz ust."

POJASNILO

Vsled depresije in ogromne krize, ki je zadela tudi naše članstvo oziroma naročnike našega lista Prosveta, je potrebno, da pojasnimo tajnikom in zastopnikom Prosvete, da lahko vzamejo od naročnikov za list Prosveta naročnino tudi samo za pol leta in kjer ni drugače tudi samo za četrt leta. Vzemite kar se dobi, ker razmere zahtevajo to. List Prosveta je zelo prizadet v ti krizi in zato apeliramo na tajnike in naročnike, da skušajo kjerkoli mogoče ohraniti naročnike na dnevnik. Apelliramo tudi na posamezne naročnike, da naj če je mogoče poravnajo svojo naročnino in če ni mogoče plačati celoletno plačajo polletno naročnino, samo da se ohrani list še nadalje kot dnevnik.

Ph. Godina, upravitelj.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Mihail Žošenko:

Humoristično-satirično zgodbo

Is ruščine za Prosveto prev. Ivan Vuk

ZA KOZO

"Kdo je ta Domna Pavlovna? Mar morda tista, ki oddaja sobo?"

"Rekla sem že, da je soba oddana," se je znejevoljila dekla in pobrala nože v predpasnik.

"Lažeš. Kakor mi bog poma-gaj, lažeš. Napis viš. Če bi ne visel, bila bi to druga reč, tedaj bi ne vztrajal na tem. Ali tu je zapiska, velika kakor vol. In ti mi ponavljaš: Oddano, oddano... Goska! Povej mi rajše: puran je gotovo tudi njen?"

"Seveda njen."

"Ah, glej no," se je čudil Zabježkin. "To je bogata dama."

Dekla ni odgovorila; pljunila si je v roke in odšla.

Zabježkin je stopil h kozo in ji potipal s prstom gobec.

"Če mi obizne sedaj roko, je to dobro znamenje. Kozja bo mo-ja."

"No, no... neumnica," je v e-nem dihu govoril Zabježkin. "Hočeš skoro kruha? Ej, imam ga v žepu, kje neki je?... Ah, anedel sem ga, že vem. Snedel sem ga, kozica, oprostil..."

S svečano voljo je iskal in na-

šel Zabježkin stanovanje številka štiri in potrkal.

"Želite?" je vprašal nekdo in odprl nekoliko vrata.

"Sobo..."

"Je oddana," je odgovoril bas in vrata so pretli, da se zapro. Ali Zabježkin je že imel nogo vmes.

"Oprostite," je rekel plašno. "Kako to? Dovolite, da vstopim, soderu! Nelepo je to... Zgubil sem čas in denar za vožnjo..."

Zapiska..."

"Zapiska? Ivan Kirilčič? Zakaj nisi odstranil zapiske?"

Zabježkin je sedaj dvignil oči in zagledal žensko nenavadnega obsega. Ravno to, s katero je govoril. Njen nos ni prav nič zaostajal za Zabježkinovim. Bilo pa je njeno telo tako bogato, da bi iz njega prav mirno izze-zali dva Zabježkina. Ostal bi pa še lep kos za rezervo.

Milostiva gospa, cenjena dama," je ječjal Zabježkin in snel kapo. "Najmanjša soba mi za-dostuje, čumnata, čumnata..."

"Kakšen je vaš poklic?" je vprašala s solidnim basom Dom-na Pavlovna.

"Uradnik..."

"Kaj storiti," je vzdihnila Do-mna Pavlovna. "Hudič vzemi. Imam še sobo. Ali, prosim, brez zahtev — poleg kuhinje..."

Vzdihnila je še enkrat globo-ko iz popolnoma razumljivega vzroka in pustila, da je Zabjež-kin vstopil.

"Oglejte si. Nimam nič pri-krivati. Soba je slaba. Tudi okna so za nič. Nobenega izgleda, ker so ob zidu. Lepo sobo sem že oddala. Nekemu vojaškemu brzo-javniku..."

"Izborna sobica," je vzklil navdušeno Zabježkin.

"Vedno sem si želel sobico po-leg kuhinje... Dovolite, da se že jutri vsemim..."

Zabježkin se je globoko pri-klonil in odšel. Pri vratih je ob-stal, žalostno prečital še enkrat zapisko, jo zvil in vtaknil v žep.

"Da, da," je mislil. "Težko je, težko priboriti si srečo... Kdor-koli se odpelje v Indijo ali v A-meriko, najde brez truda takoj sobo. Ali tukaj... In brzojavni-ka kot dodatek... Kakšen neki mora biti? In če, recimo, se br-zojavnik pokaže kot zapreka, kaj potem? Ah, težko je, zelo težko, priboriti si srečo."

IV.

Zabježkin se je preselil. Ko-maj je svoj voziček potisnil na dvorišče, kar so se že odprla vsa okna. Ženska z oteklim obrazom se je nagnila iz okna, skoro do sredine telesa in rek-la:

"Aha!" Pa tudi učeni agro-nom Pampukin je zapustil svo-jih "Nekaj besed v zaščito vr-tnih škodljivcev" ter stopil k oknu. Celo Domna Pavlovna se je izkoracala milostno in prišla osebno na dvorišče.